

Обществено-политически нагласи

Януари

2014

ПАСПОРТ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Проучването е проведено в периода 24-31 януари 2014 година. Реализирана е национална извадка на пълнолетното население (18+) на квотен принцип, която възпроизвежда параметрите на генералната съвкупност по признаците пол, възраст и населено място. Общият обем на извадката е 1022 лица. Информацията е получена чрез преки стандартизирани телефонни интервюта (CATI).

**Доклад на
социологическия
екип на ИМП**

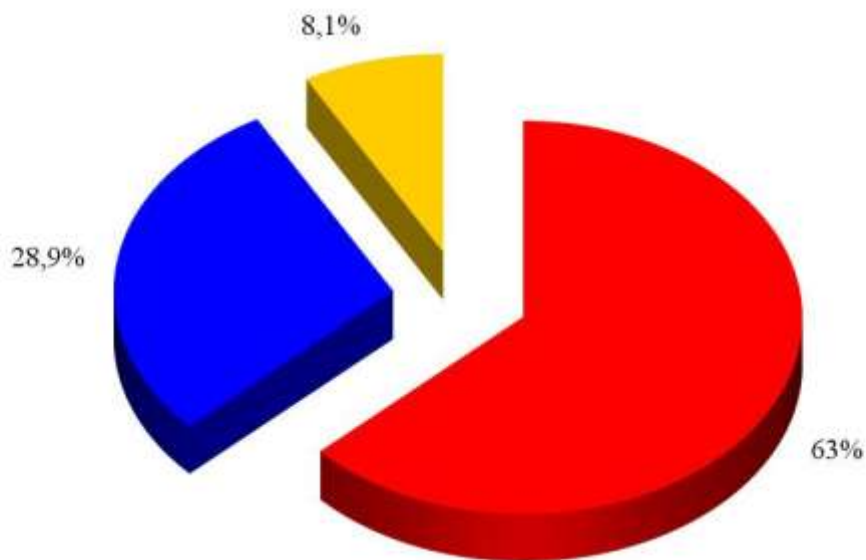
www.modernpolitics.org
e-mail: imp.polls@sociologist.com
Офис: София, ул. Бачо Киро 57, ет. 1-2

I. Избирателна активност и електорални нагласи за парламентарни избори и за избори за членове на Европейския парламент

Общо 63% от респондентите декларират готовност да отидат до урните, ако изборите за Народно събрание се провеждаха към момента на настоящето проучване. Близо една трета (28,9%) от анкетираните заявяват твърдо намерение да не гласуват, а 8,1% заявяват, че все още не са решили дали да упражнят правото си на вот.

Ако днес се провеждаха парламентарни избори, Вие ще гласувате ли?

■ Да ■ Не ■ Не съм решил

Електорални нагласи за парламентарни избори

Ако парламентарните избори се провеждаха към момента на проучването, вотът на респондентите се разпределя, както следва:

Януарското проучване на Социологическия екип на Института за модерна политика отново регистрира съвсем лека преднина за БСП спрямо бившите управляващи от ГЕРБ. Делът на респондентите, които дават своята подкрепа за БСП е 20,5%, а за ГЕРБ – 19,8%. Малката разлика от 0,7% на практика потвърждава изравнените позиции на двете водещи политически сили, регистрирани и в предходните ни проучвания от м.ноември и м.декември.

На фона на сътресенията в БСП, свързани с отделянето на водещи фигури от партията в самостоятелната формация АБВ и на затихналите антиправителствени протести, данните от това изследване дават основание отново да потвърдим оценката си, че на този етап все още не се наблюдават устойчиви тенденции на спад или растеж в подкрепата за БСП и ГЕРБ. Двете партии продължават да са по-скоро в условията на „позиционна война“, отколкото в политическо настъпление или отстъпление.

От останалите политически сили потенциал за преодоляване на 4-процентната избирателна бариера и формиране на парламентарно представителство, към момента на проучването, се регистрира за три формации. Това са:

- публично обявеният политически съюз на партията „България без цензура“ с ВМРО и Земеделския народен съюз, който получава подкрепата на 5,6% от респондентите;
- коалицията „Реформаторски блок“, за която подкрепа заявяват 4,5%;
- ДПС – 4,3%.

Данните от настоящето проучване потвърждават известната преднина за конфигурацията „България без цензура“-ВМРО-ЗНС спрямо Реформаторския блок, регистрирана за първи път в декемврийското проучване на Социологическия екип на ИМП. Хипотезата за тази преднина е, че влияние върху декларираната електорална подкрепа оказват фактори като повишената публична активност около официалното учредяване на партията на Николай Бареков, разцепленията в Реформаторския блок, свързани с напускането на „Зелените“ и „Синьо единство“, заглъхването на протестната вълна, подкрепяна от формациите, включени в Реформаторския блок.

Делът от респондентите, които декларират подкрепа за ДПС в настоящето проучване е 4,3%, което е в рамките на традиционно установеното електорално влияние на партията.

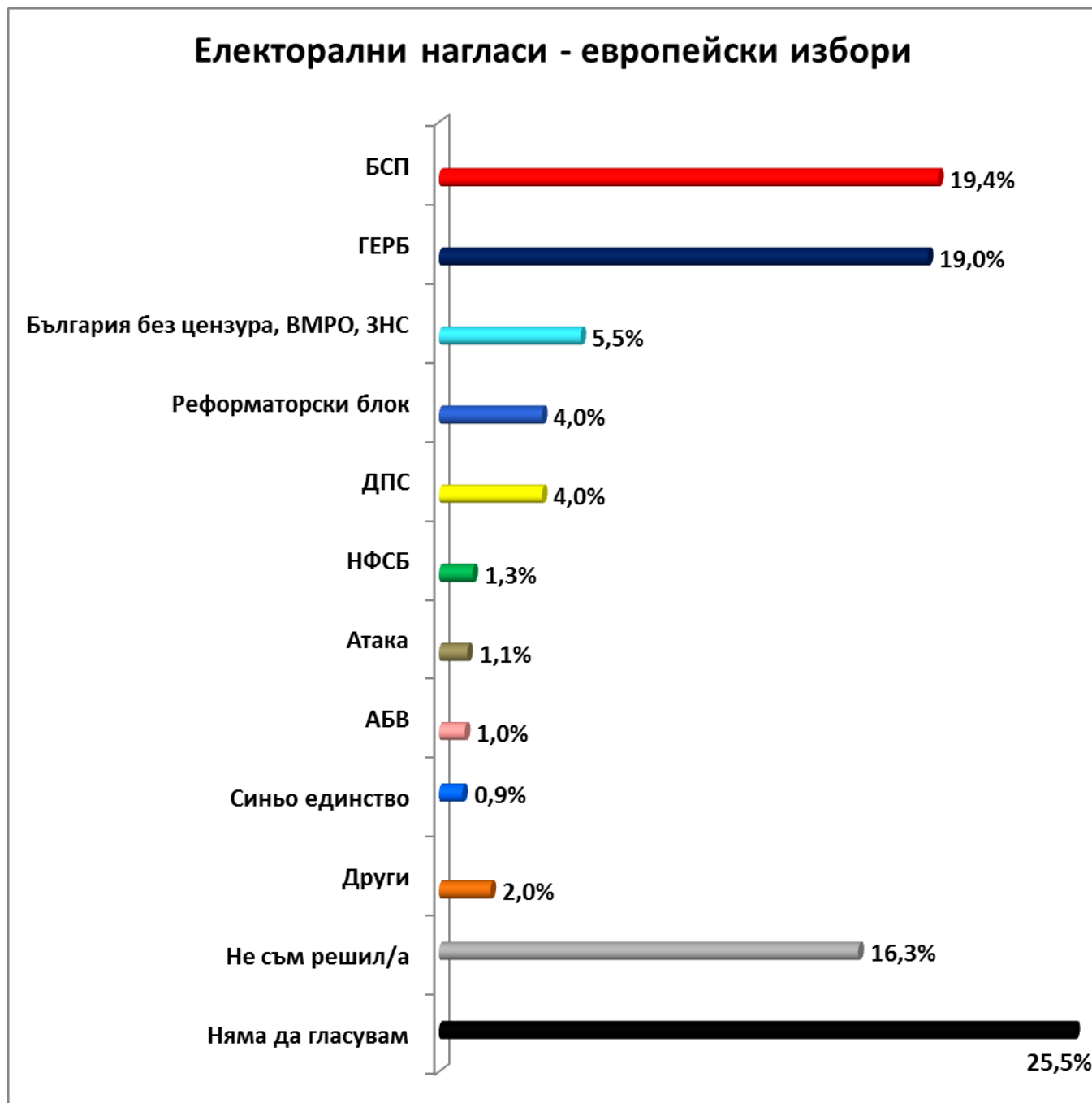
Отново, както и в декемврийското ни проучване, се регистрират близки стойности на подкрепата за двете националистически партии: „Атака“ с 1,6% и НФСБ с 1,5%. Преизчислени към декларираната избирателна активност тези резултати показват, че двете формации биха останали „под чертата“, ако парламентарните избори се провеждаха към момента на проучването.

От останалите политически формации, които се явиха в последните парламентарни избори, изследването регистрира наличието на електорално присъствие за непартийното Движение „Модерна България“ – 0,9%, партията на Светльо Витков „Глас народен“ – 0,8%, партия „Зелените“ – 0,7%.

Въпреки електоралната подкрепа, която получават на този етап двете нови политически конфигурации – „България без цензура“-ВМРО-ЗНС и Реформаторския блок, получените от това изследване данни, съпоставени и с предходните изследвания на Социологическия екип на ИМП, дават основание отново да потвърдим оценката си, че като цяло наблюдаваме ерозия на съществуващия партиен модел на прехода и липса на ясна алтернатива на статуквото, която е способна да генерира значима електорална подкрепа за сметка на традиционните партии.

Електорални нагласи за избори за членове на Европейския парламент

В проучването бяха измерени и електоралните нагласи във връзка с предстоящите избори за членове на Европейския парламент от Република България. Ако вотът за евродепутати се провеждаше към момента на проучването, декларираната от респондентите подкрепа се разпределя, както следва:

Според тези данни минимална преднина има БСП - делът от респондентите, декларирали подкрепа за партията при европейски избори възлиза на 19,4%. ГЕРБ получава 19%, „България без цензура“-ВМРО-ЗНС – 5,5%, а Реформаторския блок и ДПС по 4%. Това са и политическите формации, които биха излъчили свои депутати в Европейския парламент, ако европейските избори се провеждаха към момента на проучването.

Доколкото резултатите от предстоящите европейски избори се очаква да бъдат интерпретирани и от гледна точка на подкрепата за текущото управление, данните сочат, че се очертава доста оспорвана политическа битка, в която формациите, подкрепящи настоящето правителство и тяхната опозиция във и извън парламента сумарно влизат от почти изравнени позиции.

Подкрепата, декларирана от респондентите за двете националистически партии – „Атака“ и НФСБ към момента на проучването, е недостатъчна за спечелване на представителство в Европейския парламент. Прави впечатление, че за разлика от декларираните нагласи спрямо парламентарните избори, където „Атака“ има лека преднина спрямо НФСБ, при въпроса за европейските избори преднина получава НФСБ с 1,3%, а „Атака“ остава с 1,1%. Това би могло да се дължи на поредицата от скандали с участието на представители на „Атака“ в Брюксел и с френската дипломатка на варненското летище, които вероятно карат част от избирателите на партията да не припознават своето европейско представителство в нея. При все това, следва да се има предвид показаната от двете националистически формации в предходни избори способност за мобилизация в условията на предизборна кампания.

Проучването регистрира и начално електорално присъствие на формацията АБВ, създадена от президента (2002-2012) Георги Първанов, която обяви, че ще излезе със самостоятелна листа в европейските избори, водена от настоящия евродепутат Ивайло Калфин. **Делът от респондентите, които заявяват подкрепа за АБВ към момента на проучването е 1%.** Според Социологическия екип на ИМП все още е твърде рано да се правят изводи за потенциала на тази формация да участва успешно в европейските избори. Това ще зависи в много голяма степен от мобилизацията на БСП в средващите месеци, както и от това дали новата формация ще покаже нов тип политика и нов тип лидерство в лявото политическо пространство. Възможно е влияние върху резултатите да окаже и до голяма степен мажоритарния характер на кандидатурата на Ивайло Калфин.

Близки стойности регистрира и отделилата се от Реформаторския блок партия „Синьо единство“, която обяви участие в евровота с листа, водена от евродепутатката Надежда Нейнски. **Делът от респондентите, които заявяват подкрепа за „Синьо единство“ към момента на проучването е 0,9%.**

II. Отношение към висши държавни институции

Въпреки отшумяването на активната протестна вълна острата политическа конфронтация и поляризацията на общественото мнение, дават своето отражение и

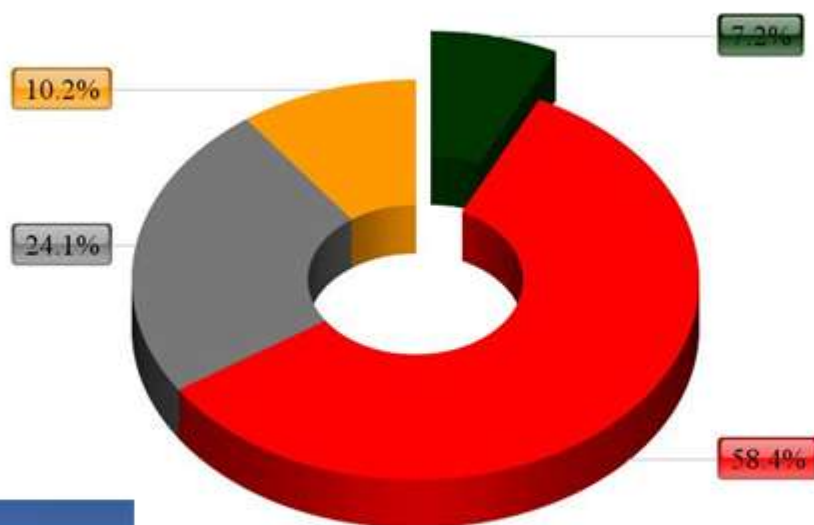
върху оценката за дейността на висши конституционни органи като Народното събрание, Министерския съвет, президента на Републиката и омбудсмана.

Народното събрание

Работата на действащото **Народно събрание** се оценява положително едва от **7,2%** от респондентите, докато повече от половината – **58,4%** дават отрицателна оценка. Немалък процент – **24,1%**, определят оценката си като „**нито положителна, нито отрицателна**“. Хипотезата е, че това по-скоро неутрално отношение се дължи на обстоятелството, че въпреки редица търпящи остра обществена критика законодателни решения и действия на парламентарните фракции, Народното събрание приема и важни закони, които отговарят на остри социални проблеми. Всеки десети (10,2%) заявява, че не може да прецени как Народното събрание се справя със своите конституционни и обществени задачи.

Каква е Вашата оценка за работата на парламента?

■ Положителна ■ Отрицателна ■ Нито положителна, нито отрицателна
■ Не мога да преценя

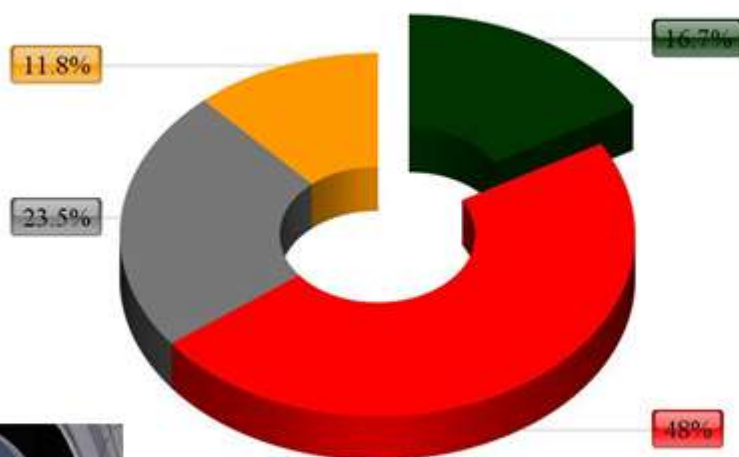

Правителството

За разлика от Народното събрание, при което отрицателните оценки категорично доминират над положителните, данните от проучването сочат по-висок дял на положителните оценки за Министерския съвет - 16,7% е дялът на респондентите, които оценяват положително работата на кабинета „Орешарски“. Почти половината от анкетираните – 48%, дават отрицателна оценка на правителството, 23,5% не могат да формулират отношението си нито в положителна, нито в отрицателна посока, а 11,8% не могат да преценят.

Каква е Вашата оценка за работата на правителството?

■ Положителна ■ Отрицателна ■ Нито положителна, нито отрицателна
■ Не мога да преценя

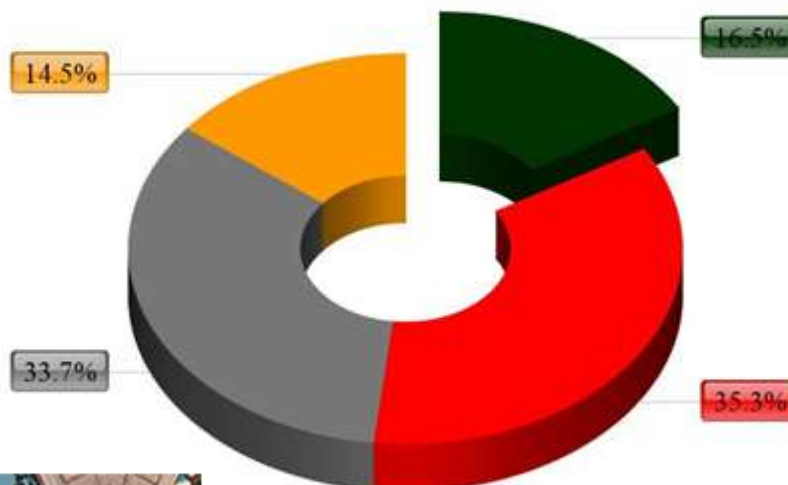

Президентът

Проучването регистрира положителна оценка за работата на държавния глава от 16,5% от респондентите и неодобрение от 35,3%. Висок е процентът на респондентите, според които дейността на президента не може да се определи нито само в положителна, нито само в отрицателна посока – 33,7%. Други 14,5% от анкетираните заявяват, че не могат да преценят.

Каква е Вашата оценка за работата на президента?

■ Положителна ■ Отрицателна ■ Нито положителна, нито отрицателна
■ Не мога да преценя

Съпоставка

Прави впечатление, че делът на респондентите, които дават положителна оценка на работата на президента (16,5%) е сходен с този на оценяващите положително работата на правителството (16,7%). В същото време категоричността в неодобрението за правителството е далеч по-отчетлива – 48%, спрямо 35,3% неодобрение за работата на президента.

Хипотезата е, че сравнително niskия процент на положителни оценки за президентската институция се дължи на пряката намеса на държавния глава в текущите политически процеси и вземането на страна в партийно-политическите борби. Тази политическа линия на президентската институция я превръща от надпартийна и „неутрална власт“, каквато е конституционната концепция, вложена в нея в условията на парламентарното управление, в един от политическите фактори в текущото противопоставяне между управляващите и опозицията. Заемайки позиция в подкрепа на антиправителствените политически и обществени среди, президентът Плевнелиев ерозира и губи подкрепата на онази част от нацията, която е излъчила политическите формации, подкрепящи правителството и вижда в тях своето

политическо представителство. Това го превръща от арбитър в политическия процес в страна в партийните борби с произтичащото от това свиване на одобрението към него, в случая главно до средите на опозиционно настроените избиратели.

И в това проучване обаче се констатира, че в сравнение с Министерския съвет категоричното неодобрение на президентската институция е значително по-малко, за сметка на по-високия процент мнения, които не дават еднозначна и полярна оценка на работата на държавния глава, а намират в нея както положителни, така и отрицателни аспекти.

Както сме отбелязвали и в предходни проучвания, обяснение на обстоятелството, че парламентът събира значително по-голямо неодобрение в сравнение с излъченото от него правителство, следва да се търси преди всичко в това, че Народното събрание е най-откритата публична институция, чиято всекидневна работа е непрекъснато под светлината на прожекторите. Това във висока степен стимулира обществената критика спрямо лоши практики и фокусира хроничното недоволство от партийно-политическата система върху законодателната власт. Парламентът е естествената арена на партийните борби, които традиционно срещат неодобрение и скептицизъм от избирателите. За сметка на това, действащото правителство, независимо от присъствието на министри с ясен партиен ангажимент, изглежда по-дистанцирано от динамиката на партийното противопоставяне в законодателния орган и в публичното пространство.

Омбудсманът

В изследването беше включен въпрос и за отношението на респондентите към институцията на омбудсмана, която има важно значение за защитата на правата на гражданите и застъпничеството за решаване на остри проблеми, пред които се изправят хората в условията на социално-икономическа криза.

Делът на респондентите, които оценяват положително работата на омбудсмана възлиза едва на 6,5%, докато неодобрение декларират почти половината от анкетираните – 48,3%. Също толкова – 48,3% заявяват, че не могат да оценят нито положително, нито отрицателно работата на обществения защитник, а 9,8% не могат да преценят.

Хипотезата е, че ниските стойности на одобрение за работата на омбудсмана се дължат на практическото отсъствие на институцията от обществения дебат по значимите за правата на гражданите въпроси. Към това трябва да се прибави и липсата на проактивна роля на институцията за защита на правата на хората от лошите административни практики и от законодателни решения, които застрашават гражданските права.

Каква е Вашата оценка за работата на омбудсмана?

- Положителна
- Отрицателна
- Нито положителна, нито отрицателна
- Не мога да преценя

